

EXPUNERE DE MOTIVE

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale

1. Descrierea situației actuale

Potrivit legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, sursele de finanțare ale unui partid politic pot fi:

- a) cotizații ale membrilor de partid;
- b) donații, legate și alte liberalități;
- c) venituri provenite din activități proprii, conform art. 16;
- d) subvenții de la bugetul de stat;
- e) împrumuturi în bani de la persoane fizice și juridice.

Capitolul III din legea nr. 334/2006 reglementează finanțarea publică a partidelor politice. Deși scopul inițial a fost de a fi finanțată diversitatea politică, în practică, partidele parlamentare sunt singurele beneficiare ale acestui sistem de finanțare. Mai mult decât atât, s-a ajuns în situația în care partidele politice beneficiare funcționează aproape exclusiv în baza subvenției de la bugetul de stat, care și-a pierdut astfel rolul de suport, devenind, de fapt, principala sursă de venit.

Chiar dacă art. 25 din Legea nr. 334/2006 limitează destinațiile posibile pentru utilizarea subvenției de stat, în fapt, pornind de la diverse interpretări, s-a ajuns în situația în care chiar și contribuțiile candidaților sunt rambursate din subvenția primită de la bugetul de stat (vezi situația alegerilor europarlamentare din 2020 – Partidul Social Democrat). O altă anomalie reglementată este chiar utilizarea subvențiilor pentru plata “penalităților”. Mai exact, chiar dacă există o culpă în respectarea unor obligații contractuale, acestea pot fi suportate din surse provenind de la bugetul de stat (art. 25 lit. y din Legea nr. 334/2006).

Mecanismul a fost dus și mai departe, astfel că acum inclusiv finanțarea campaniilor electorale este posibilă prin utilizarea subvenției de la bugetul de stat. Astfel, întreaga activitate a unui partid politic, indiferent că vorbim de campanii electorale sau de activitatea curentă, este suportată, de fapt, din banii contribuabililor, de la bugetul de stat.

Însă, cea mai gravă utilizare a resurselor bugetului de stat, prin intermediul acestui mecanism, este, de fapt, controlul exercitat asupra mass-mediei, prin încheierea unor contracte în baza art. 25 lit. c din lege – “cheltuieli pentru presă și propagandă”. Sume impresionante de bani sunt alocate anual către aceste instituții de media, fiind afectată integritatea informațiilor publice, modul în care acestea ar trebui transmise, etc. Mai exact, este vorba de o subordonare a presei în fața intereselor politice. Deși o parte a presei, nebeneficiară a unor astfel de contracte, a sesizat distorsionarea pieței și afectarea independenței presei cu toate consecințele ce rezultă din acest mecanism, în continuare, procente semnificative din produsul intern brut sunt alocate către partidele politice, în ciuda faptului că ar putea avea destinații mult mai apropiate de nevoile cetățenilor (investiții în educație, sănătate, infrastructura, etc.).

2. Schimbări preconizate

Se impune astfel eliminarea posibilității de a fi asigurată plata tuturor cheltuielilor din subvenții de la bugetul de stat, prin abrogarea cap. III, art. 18-25, din Legea nr. 334/2006, urmând ca finanțarea activității partidelor politice să fie făcută exclusiv din resurse proprii sau private, fără a greva în vreun fel bugetul de stat.

Această soluție este sustenabilă și rezonabilă, atâta timp cât există în continuare mecanismul de rambursare al cheltuielilor electorale, în măsura în care sunt respectate condițiile legale. Astfel, o campanie electorală corect și legal derulată, poate fi, în final, suportată de la bugetul de stat, în condițiile legii.

Menționăm că eliminarea subvenției de la bugetul de stat din categoria surselor de finanțare a partidelor politice nu afectează rolul și activitatea acestora în societate (conform art. 8 din

Constituția României). Acestea își vor putea îndeplini în continuare atribuțiile care rezultă în urma exprimării voinței politice a cetățenilor.

Printre argumentele favorabile principiului finanțării partidelor politice se menționează o serie de aspecte care astăzi nu mai sunt de actualitate. Astfel, în *Ghidul de bune practici privind finanțarea partidelor politice*¹, întocmit de către AEP, se menționează că *dacă este conceput corect, sistemul de finanțare publică poate avea un impact pozitiv semnificativ. ...subvențiile nu ar trebui să creeze condițiile pentru supra-dependență de sprijinul de stat. Pentru a promova pluralismul politic, unele finanțări ar trebui extinse și dincolo de acele mari partide reprezentate în Parlament, pentru a include toate partidele care prezintă candidați la alegeri și beneficiază de un nivel minim de sprijin al cetățenilor. Alocarea de finanțare publică nu ar trebui însă să limiteze sau să interfereze cu independența unui partid politic. Tot în acest ghid se vorbește despre asigurarea respectării principiului egalității de șanse, în sensul că toate forțele politice relevante au acces la resurse suficiente pentru a ajunge la electorat, încurajând astfel pluralismul. Este necesară crearea unui echilibru între contribuțiile publice și cele private ca surse de finanțare pentru partidele politice (pag. 143 – 148).*

În prezent, niciunul dintre aceste principii invocate în ghidul menționat nu este respectat, subvenția de la bugetul de stat devenind principala sursă de finanțare a activității partidelor politice parlamentare – acestea fiind de fapt beneficiarele acestui sistem, deși se dorește egalitatea de șanse și sprijinirea pluralismului politic. Mai mult, partidele politice parlamentare folosesc banii publici pentru a-și asigura o bună promovare în mass-media, afectând chiar independența mass-media și echidistanța față de subiectele de interes public. De aceea, trebuie eliminat acest mecanism de finanțare din banii publici – bani proveniți din taxele și impozitele plătite de cetățeni. În schimb, aceste fonduri pot fi folosite pentru finanțarea unor investiții imperios necesare în domenii precum sănătate, educație, infrastructură, etc., investiții care aduc dezvoltare și, implicit, locuri de muncă, creștere economică.

¹ https://www.roaep.ro/prezentare/wp-content/uploads/2020/02/Ghid_de_bune_practici_%C3%AEn_finan%C8%9Barea_partidelor_politice.pdf

3. Impactul socio-economic al modificărilor

Situația economic-socială a României nu este deloc una fericită, în contextul războiului ruso-ucrainean și a creșterii prețurilor la energie, gaze și combustibili. Astfel, în august 2022 comparativ cu luna august 2021, rata anuală a inflației a ajuns la 15,3%, potrivit datelor publicate de Institutul Național de Statistică. Analistii în domeniul economic prognozează că urmează o perioadă de stagflație în România – economia va stagna iar prețurile vor continua să crească. Alături de creșterile la prețurile de referință la gaze și energie din Europa (prețul de referință al energiei electrice în Europa a depășit pentru prima dată 500 de euro pentru un Megawatt-oră, conform Bloomberg), acest val de inflație creează mari probleme economice conducând, în anul 2023, la o posibilă recesiune. Analistii previzionează repetarea crizei economice din 2009. Mediul de afaceri resimte deja această criză, restrângându-și bugetele pentru investiții. În ce privește deficitul bugetar, Consiliul fiscal apreciază că acesta va urca până la 6,6% - 6,9% la nivelul întregului an.

”Este nevoie de măsuri ferme de consolidare fiscal/bugetară în perioada care vine, care să permită României menținerea accesului la finanțare (internă și externă) la costuri care să nu copleșescă bugetul public. Aceste măsuri pot fi aplicate prin prisma unei corecții macroeconomice graduale, care să aibă în vedere contextul internațional foarte complicat, întărirea politicilor monetare în lume, implicații nefaste ale războiului din Ucraina”, avertizau specialiștii Consiliului Fiscal în raportul anual 2021.

Prin urmare, anularea subvențiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice va avea un impact pozitiv asupra bugetului, permițând realizarea investițiilor programate, investiții care pe termen lung sprijină economia per ansamblu, stimulează dezvoltarea mediului de afaceri.

În fiecare lună, AEP virează către partide subvenția de la bugetul de stat, funcție de criteriile stabilite în legea 334/2006. De exemplu, în luna august 2022, conform datelor disponibile pe site-ul AEP, sumele acordate fiecărui partid de la bugetul de stat au fost:

1	PARTIDUL SOCIAL DEMOCRAT	6.534.585,12 lei
2	PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL	5.539.682,82 lei
3	UNIUNEA SALVAȚI ROMÂNIA	2.986.325,78 lei
4	ALIANȚA PENTRU UNIREA ROMÂNILOR	1.322.548,64 lei
5	PARTIDUL MIȘCAREA POPULARĂ	341.894,92 lei
6	PARTIDUL PRO ROMÂNIA	247.025,81 lei
	TOTAL	16.972.063,09 lei

În luna iulie 2022, aceeași sumă (16,9 milioane lei). În lunile iunie, mai, aprilie 2022, însă, suma a fost mai mare, anume 20,8 milioane lei (pentru toate partidele). În martie, februarie 2022, suma a fost și mai mare, 22,08 milioane lei. În ianuarie 2022 suma a fost 18,2 milioane lei.

În anul 2021, subvenția a fost de peste 232 milioane de lei. Conform AEP, din cheltuielile angajate, cea mai mare pondere au avut-o următoarele categorii:

- Cheltuieli pentru presa și propaganda
- Cheltuieli cu chirile și utilitățile
- Cheltuieli cu personalul.

4. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat

Prezenta propunere legislativă nu aduce cheltuieli suplimentare la bugetul de stat, ci dimpotrivă. Prin prezenta propunere legislativă s-ar face o economie la bugetul de stat de aproximativ 230 milioane lei/an (estimare realizată în baza datelor financiare aferente anului 2021).

5. Consultări efectuate în vederea elaborării prezentului act normativ

Au fost derulate consultări cu mediul asociativ, cu mediul de afaceri precum și cu cetățeni și analiști economici. Propunerea de degrevare a bugetului de stat a fost discutată în mediul public în repetate situații, însă nu a existat voință politică pentru punerea acestei soluții în practică.

Având în vedere argumentele prezentate, supunem Parlamentului României spre dezbateră și adoptare prezenta propunere legislativă.

[Redacted]
Inițiator: //

[Redacted]
Antoniel Tărăse
[Redacted]

